

PÁLFI DÉNES

A JÓ PÁSZTOR*

Jn 10,11–14.27–28

A pásztor-kép - szözszerinti vagy jelképes formában - az egész Szentírásón végigvonul. Már annak első lapjain olvashatunk Ábelről, Ábrahámról, Izsákról és Jákóbról, akik pásztorok voltak. Tovább lapozva Mózesrel találkozzunk, aki épp apósa juhait legelteti, midőn a Hóreb-hegy emlékezetes csipkebokrásban fellobban az Isten jelenlétét jelző égi tűz, felszakítva a küldetés lángját szíve szövétnekén. Pár könyvvel odább tanúi lehetünk a pásztorfiúból Izráel legdicőbb királyává lett Dávid történetének. Az Újszövetségben, Lukács evangéliumában pásztorok hallják meg elsőként Jézus születésének örömhíret angyali ajkáról.

Aztán metaforává, jelképpé fokozva, a Zsoltárról az ésszel föl nem fogható, gondviselő Istent próbálja közelebb hozni a véges értelemhez e kép segítségével, így énekelve: „Az őr az én pásztorom, nem szűkölködöm./Füves legelőkön delettet,/Csendes vizekhez terelget engem.” (23,1–2) Ezékiel próféciáját szintén e szép motívum díszíti. Benne az őr, nyáját féltve őrző pásztorként, így szól sokszor tévelygő népéhez: „Az elveszettet megkeressem, az eltévedtet visszaterelem, a sérültet bekötözöm, a gyengét erősítem,(...) úgy legeltetem őket, ahogy kell.” (34,16)

János evangéliuma 10. fejezete elhangzott versei szerint Jézus is jó pásztornak nevezi magát. Valószínűn azonban, hogy Ő, aki a gazdag ifjú ajkán elhangzó „jó mester” megszólítást így utasította vissza: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten.” (Mt 19,17) - ezen a helyen sem nevezi magát jónak, s talán a jelzős formájú pásztor elnevezés is az evangélium szerzőjére vezethető vissza. Ő illethette, „tüntethette ki” Jézust ezzel az elnevezéssel, amelyre Ő életével teljes mértékben méltónak bizonyult, mert azért jött, élt és halt meg, hogy „juhainak”, övéinek, testvéreinek, a rábízottaknak „örök életet adjon [...] és nem vesszenek el soha.” S ha ez a szép, Jézusra alkalmazott és illő metafora mástól származik is, e tény csak megsokszorozza értékét, mert az öndicséretet, önteltséget elvető, szerény és alázatos Mester szellemi nagyságát öregbíti.

E szellemi nagyságot szeretném én is megközelíteni és közelebb hozni egyben, a véges értelem és a jó pásztor jelkép segítségével, lelki síkra vetítve ki a belé sűrített mondanivalót.

1. A jó pásztor megőrzi juhait, vigyáz rájuk. Hogy el ne ragadja őket farkas vagy más fenevad, nyáját semmilyen körülményben el nem hagyja. Úgy viszonul nyájához, mint az a régi történelmi hű fiú, aki nem törődve

* Elhangzott Vargyasón az 1999. november 26-án tartott zsinati istentiszteleten

égiháborúval, szakadó esővel, a szabad ég alatt nyája gyűrűjében állva őrizte juhait. Hiába kérték, hívták, nem keresett menedéket, hanem így szólt: Nem lehet, farkasok tanyáznak errefelé, s elragadják bárányaimat. Édesapámnak megígértem, hogy semmilyen körülményben el nem hagyom a nyáját. Az életben nemegyszer báránybőrbe bújt farkasként, ólálkodó, osonó fenevadként környékez meg minket is a gyűlölet, rosszindulat, irigység, kísértés, szenvedély, de Jézus, örök ígérete értelmében, jó pásztorként, bős, dühöngő viharokban is vigyáz nyájára, egyházára szelíd szeretete erejével, mely ha eltölti szívünket, távol tart tőlünk minden veszedelmet. E vigyázó szeretet közelségében, hirtokában bátran mondhatjuk a költővel: „Lappangó farkasok meg ne közelítsék, /Kit védtelenné tett krisztusi szelídség!” (Benedek Marcell)

2. A jó pásztor összetartja, összefogja a nyáját, mert csak így tudja azt szemmel tartani, megőrizni. Jézus nyája összetartását szelíd szeretettel végzi. Nem alkalmaz erőszakot, úgy akarja összefogni övéit, ahogy a tyúk szárnya alá gyűjti csibéit (Mt 23,37) - szavait idézve. Ezért van, hogy sokan, szeretete szavát nem értő, csak az erőszaknak engedő emberek - akárcsak az egykori jeruzsálemiék - ezt nem akarják. 1948-ban a görög-katolikusokat felsőbb utasításra, erőszakkal „átterelték” az ortodox egyházba. A többség engedett is az erőszaknak, ez az egyesítés azonban áldatlannak bizonyult, s ma is megkekeríti a két egyház életét. Híveiknek egy az anyanyelvük ugyan, mégis nehezen értik meg egymást, mert nem a jézusi szelíd szeretet összefogó szavára figyelnek, mert nem beszélnek, hanem fanatikus indulathból fakadó gyűlölet nyelve mérgezi köztük a nehezen induló párbeszédet. Az ilyenek nem tudják, vagy nem akarják tudni az egyszerű szabályt: bármilyen keresztény felekezethez is tartozunk, ha Jézus nyelvét megtanulva ezt beszéljük, egy nyájjá, egyházzá, igazi közösséggé fog minket össze szelíd szeretete.

3. A jó pásztor ismeri juhait. Jézus is ismeri övéit, mert szerető szavára a szeretet nyelvén válaszolnak. Ez ismertetőjegyük, ez teszi őket tanítványokká, Jézus közösségének méltó tagjaivá. Az egymást őrző, féltő, egymásra vigyázó szeretet erejével Jézus közelébe, szellemi magasába igyekeznek. Be kell vallanunk azonban, hogy sokan messze vannak - vagyunk - még Jézustól. Övéinek, keresztényeknek hiszik magukat, de életükön felfedezhetetlenek a Jézushoz tartozás jegyei. Arról lehet megismerni őket, hogy nincsenek ott a templomban, közös gondok-bajok megoldásában, a terhek hordozásában, s ez egyéni-erkölcsi életükben is kívánnivalót hagy maga után. Pásztorukat, lelkészüket csak kínosnak érzett kötelességeik kényszerű rendezése alkalmával „ismerik”, csak az irányukban anyagi, pénzbeli igényt támasztó hivatalnokot látva benne. Nem tudják, hogy Jézust nem lehet megteveszteni, Ő ismeri övéit! És életét adja övéiért!

4. Mert a jó pásztor életét adja a juhokért. E kitétel Jézus szellemi nagyságának csúcsa, a lelkiismeretes hivatástudat szuperlatívusza, felsőfoka. És ennek mélypontja az a hivatástudat, mely azokat a pásztorokat jellemzi, akik hűtlenek lettek hivatásukhoz, s Ezékiel próféciája szerint: „...a tévelygő nyáj szétszóródott pásztor nélkül, és mindenféle mezei vad eledelévé lett”.(34,5) Mert azok, akikre rábízták a nyáját, nem törődtek csak a hatalommal, pénzzel, „önmaguk legeltetésével”, s a nyáj tévelygett, éhezett, szenvedett, s amikor far-

kasként jött a veszedelem, ők béresként kereket oldottak. Sajnos, volt olyan egyházi vezető 1989 előtt, aki saját birtokának tekintette a rábízott egyházke-
rületet, de papjait, híveit, népét nem tekintette övének, sajátjának. Ha papjai
nem tettek eleget elvárásainak, államhatalmat kiszolgáló követeléseinek, ha
nem éltek egy akkoriban „üdvös” utasítás szerint: „A szelíd hárány két juhtól
szopik”, valósággal kiszolgáltatta őket a zsarnoki hatalom vérengző farkasai-
nak. Nem ismerte, és nem is akarta ismerni a rábízottak baját, szenvedését, vé-
leményét; hívei közösségét tudatlan nyájnak tekintve, amelynek juhait nyírni,
és ha úgy kívánják, mézszárszékre vinni lehet. Életét adni juhaiért? - Inkább ju-
hai, hívei életét áldozta volna fel szemrebbenés nélkül, gyarló, haszontalan bé-
resletéért! A jó pásztor, eszmény, csak szószéki frázis volt számára, merő
képmutatás halott hite, külsőséges vallásossága torz, görbe tükrében!

A kivétel erősíti a szabályt. Szánalommal tekintve a béreslelkű pásztro-
rokra, Jézus nem szűnik meg hangsúlyozni: a jó pásztor életét adja a juhokért.
Ennek unitárius értelmezése csak ez lehet: Jézus, a jó pásztor, egészen odaad-
ta, odaszentelte életét hivatása betöltésére, vértanúhalállal koronázva meg az
embert Isten éltető közelségébe emelő, örök értékekkel meggazdagító, üdvö-
zítő és megtartó szolgálatát. Így nyert hitünk szerint örök életet Istennél, és
„ad” örök életet azoknak és megtartást, akik nemcsak ismerik és hallgatják Őt,
hanem követni is igyekeznek. Akik, nyomdokain haladva, keskeny útját járva,
hűséges pásztorai „nyájuknak”, mindazoknak, akiket rájuk bízott Isten, szol-
gálva életüket és megmaradásukat.

Erre nézve, Jézus után, sokak példája áll buzdítólag előttünk: Istvánon
és az apostolokon kezdve, nemcsak szentté avatott, hanem szeretetszolgálatuk
által önmagukat megszentelő vértanúk hosszú során át, el egészen vérzivata-
ros századunk Apor Vilmosáig, Márton Áronjáig vagy Martin Luther Kingjéig;
430 éves, farkasordító vészeket kiállt kicsiny nyájunk történetéből: Dávid Fe-
renctől el egészen Balázs Ferencig vagy dr. Erdő Jánosig, Jézus, a jó pásztor
nyomdokain haladva sokan megmutatták, miként kell „életet adva”, odaszent-
elve, hűséggel szolgálni, őrizni, összefogni, éltetni és megtartani a „nyáját”.

Vajon mi, a 3. évezred küszöbén, tudunk-e méltó követői lenni Jézus-
nak, méltó pásztorai a nyájnak, pásztorai egymásnak, hisz az egyik gondolko-
dó szerint: a keresztény olyan ember, akire rá van bízva az összes többi
ember? Tudjuk-e a jézusi szellem magasságába, Isten éltető közelségébe emel-
ni, megőrizni, összetartani a nyáját, Egyházunkat, egy olyan világban, amely-
ben porba nyom az érdektelenség, fásultság, közömbösség, éket ver közénk a
széthúzás, az önző érdek, amelyben elhidegülve, elzárkózva, vállvonogatva is-
mételjük a kaini kérdést: Őrizője vagyok-e az én atyámfíának? Tudunk-e far-
kasordító vészek ellenére jó pásztorunk, Jézus jó nyájává szentülni, nemesedni
egykori népes nyája maradékaként hár, de ordas időkben is hangját meghalla-
ni, hozzá közel húzódni és Őt követni, a siető időben, világban érdemesekké
lenni életre, jövőre, megmaradásra?

Mindehhez nem esküdözés, ígéret, fennkölt fogalom kell elsősorban, ha-
nem Jézushoz, az életében örök példaként élénk állított jó pásztori hivatáshoz
való „életet adó” hűségünk tettekkel történő bizonyítása! Isten adjon nekünk
testi és lelki erőt e „talpig nehéz”, de gyönyörűséges hűség „elhordozásához”,

megéléséhez, a költő által megfogalmazott mindenkori tiszta vággyal a szívünkbe: Jézus, jó Pásztor! „Ó, bár lehetnék csendes Jánosod, /aki nem ígér, nem fogadkozik, /de hű marad egész a Golgotáig!” (Túrmezei Erzsébet: Meddig?) Ámen.

NAGY ENDRE

ISTEN ORSZÁGA TIBENNETEK VAN!^{*}

Lk 13,18-19;21; 17,21b

Az evangéliumokat tanulmányozva azt észleljük, hogy azokban központi helyet foglal el Jézusnak Isten országáról szóló tanítása. Alig van olyan példázata, tanítása a Mesternek, amely ne erről szólna. Mégis azt tapasztaljuk, hogy Isten országának igazi értelme, lényege nem volt teljesen világos sem a tanítványok, kortársak, sem pedig az utána következő korok embere számára, mondhatni: egészen napjainkig. A későbbi korok és egyházak történelmét vizsgálva azt látjuk, hogy a különböző hitelvek képviselői között a leghevesebb viták egyik fő témája éppen Jézusnak Isten országáról szóló tanítása volt. Azt minden lehetséges módon próbálták és próbálják értelmezni, magyarázni. Így volt már valami Földön kívüli csodálatos világ, kiválasztottak külön birodalma, a földi élet után az üdvözült lelkek országa, vagy valami ezután elkövetkező csoda eredményeként létrejövő állapot.

Ünneplő gyülekezet, keresztény testvéreim! Fontosnak és időszerűnek tartom, hogy egyetemes egyházunknak e történelmi fontosságú eseménye alkalmával, amelyen nemcsak megtiszteltetésként, de komoly felelősségként is megélem e szolgálat elvégzésére való felkérést, figyelmünket fokozottabban mértékben irányítsuk arra a jézusi üzenetre, amely örök időszerűséggel tárja fel Isten országa igazi lényegét, értelmét. A mustármag és a kovász hasonlata világosan kifejezi, hogy Isten országa megvalósulásának, kiteljesedésének útja a kicsitől a nagy felé, az erőtlentől az erős felé, a hiányos, fogyatékos állapotból a magasabb rendű felé haladó út, vagyis a szüntelen fejlődés, tökéletesebb útja. A „legyetek tökéletesek” és „keresétek először Istennek országát” jézusi parancsok tulajdonképpen ugyanazt a célt jelölik meg. Jézus tudta azt, amit a későbbi korok - a kereszténység egész történelme - igazoltak, hogy ez az út nem a gyors sikerek, a zavartalan előrehaladás kényelmes, biztonságos, akadálymentes útja, hanem nagyon sokszor a legnehezebb próbáké, akadályoké, olykor éppen a pillanatnyi kudarcoké, áldozatoké. De akik - Jézus óta - ezt az utat választották, azok csak ezzel a biztató, hátorító üzenettel, és az abból fakadó hittel szívükben voltak képesek végigjárni a próbákat kiálló hit útját: Isten országa tibennetek van. Ezzel a megállapítással Jézus egy eléggé jellemző tévedést oszlat el azáltal, hogy a figyelmet, a vizsgálódás, keresés irá-

* Elhangzott Vargyason, az 1999. november 27-én tartott zsinati istentiszteleten